

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

III МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

**Місце проведення: Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National Academy of Educational Sciences of Ukraine
Association of Universities of Ukraine
Odessa Regional State Administration
Odessa City Council
Odessa Regional Advanced Training Institute for Teachers
Education and Culture Centre «Confucius Institute»**

**SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY
NAMED AFTER K. D. USHYNsky**

**THIRD INTERNATIONAL CONGRESS
«GLOBAL CHALLENGES OF PEDAGOGICAL EDUCATION
IN ACADEMIC SPACE»**

18-21 May 2017

South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky
26, Staroportofrankivska Str.

Odessa
2017

Рекомендовано до друку рішенням ученої ради
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського
(протокол № 11 від 27 квітня 2017 року)

Укладачі:

Чебикін Олексій – доктор психологічних наук, академік НАПН України (голова)
Ананьєв Антон – кандидат психологічних наук, приват-професор (Україна)
Андрющенко Віктор – доктор філософських наук, академік НАПН України (Україна)
Богущ Алла – доктор педагогічних наук, академік НАПН України (Україна)
Білова Наталія – кандидат педагогічних наук, приват-професор (Україна)
Балуба Ігор – кандидат історичних наук, начальник відділу педагогічної та післядипломної освіти Міністерства освіти і науки України (Україна)
Бідний Григорій – професор Університетського коледжу м. Нью Джерсі (США)
Богданова Інна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Гаєвець Яна – кандидат педагогічних наук, викладач (Україна)
Гайжугіс Альгірдас – габілітований доктор гуманітарних наук, академік, член-кореспондент Академії наук Литовської республіки (Литва)
Дін Сін – PhD, координатор Освітньо-культурного центру КНР «Інститут Конфуція» (Китай)
Джангулашвілі Леван – професор (Грузія)
Джуринський Петро – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Долинський Борис – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Жаровцева Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Жук Олександр – доктор педагогічних наук, професор (Білорусь)
Задорожна Любов – кандидат філософських наук, заступник директора Одеського обласного інституту вдосконалення вчителів (Україна)
Койчева Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Копусь Ольга – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Курлянд Зінаїда – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Мартінова Раїса – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (Україна)
Музиченко Ганна – доктор політичних наук, професор (Україна)
Наумкіна Світлана – доктор політичних наук, професор (Україна)
Осипова Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Пальшкова Ірина – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Попова Олександра – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
Саннікова Ольга – доктор психологічних наук, професор, академік НАПН України (Україна)
Симоненко Світлана – доктор психологічних наук, професор (Україна)
Скворцова Світлана – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (Україна)
Тарасенко Ольга – доктор мистецтвознавства, професор (Україна)
Хмель Наталя – кандидат психологічних наук, приват-професор (Україна)
Яковлева Марина – кандидат психологічних наук, доцент (Україна)

Усі матеріали друкуються в авторській редакції.

Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі : матеріали
Г 54 III Міжнародного Конгресу (м. Одеса, 18-21 травня 2017 року) / Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 678 с.

ISBN 978-966-916-275-5

До збірника ввійшли матеріали III Міжнародного Конгресу «Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі», присвяченого узагальненню педагогічних, психологічних та соціально-політичних аспектів підготовки сучасного вчителя; системі формування духовного та інтелектуального потенціалу сучасної молоді; перспективним психолого-педагогічних концепціям підготовки вчителя в системі університетської освіти; інноваційним авторським педагогічним технологіям.

Збірник рекомендовано для широкого кола фахівців, які цікавляться проблемами педагогічної освіти.

УДК 378.4:37.015.3+001
ББК 74+72я43

різноманітними фізичними вправами (перестрибування через вогонь на купальські свята, весняні гаївки, хороводи). Своєрідними тренувальними та фізичними вправами є українські танці. Так, козацький гопак містить елементи козацького бою й боротьби. Недарма козаки славились у бою, цінували дуже, сильне тіло. Учені зазначають, що виходячи з військової необхідності, козаки завжди обирали ватажків серед фізично сильних і здорових людей. Невіддільним елементом здорового способу життя українців завжди була особиста гігієна. У сім'ї дорослі змалечку прищеплювали дітям елементарні гігієнічні навички: тримати в чистоті тіло, одяг, взуття, постіль, житло. В традиціях українців загальнодоступними засобами гігієни завжди були сонячні промені, свіже повітря, чиста вода. Широко використовували цілющі властивості сонця ще стародавні слов'яни, у яких побутовув звичай виносити хворих із хати під пряме чи розсіяне сонячне проміння. А у козаків взагалі все життя було підпорядковане фізичному розвитку та загартуванню. Більшу частину року, за давнім звичаєм, вони ходили в легкому одязі, без головних уборів, часто босими і з оголеним торсом, що давало добрий ефект від повітряних ванн. Козаки у теплу пору спали на свіжому повітрі, а це підвищувало стійкість організму до простудних захворювань. Прокидалися вони зі сходом сонця і йшли вмиватися та купатися на річку. Частина козаків купалася у водоймах не тільки влітку, а й восени та взимку. Низка мудро помічених профілактичних заходів окреслювалася в народі формулою «гріх». Гріхом вважалося їсти яблуко до Спаса (19 серпня за н. ст.), бо вони як слід достигали лише наприкінці серпня, а споживання нестиглих фруктів могло викликати шлунково-кишкові захворювання. Заборонялося купатися в річці до Івана Купала (6 липня), що теж виправдано, оскільки раніше вода ще недостатньо прогривається.

Упродовж історії свого існування український народ відобразив ставлення до здоров'я і здорового способу життя у численних прислів'ях та приказках. Більшість з них свідчать про розуміння українцями залежності здоров'я і способу життя, наприклад: «Бережи одяг, доки новий, а здоров'я – доки молодий», «Весела думка – половина здоров'я», «Веселий сміх – здоров'я», «Держи голову в холоді, ноги в теплі, проживеш довгий вік на землі», «Журба здоров'я забирає, до труни попихає», «Здоров'я маємо – не дбаємо, а втративши – плачемо» тощо.

На наш погляд, знання народних традицій українців щодо формування здорового способу життя, їх осмислення з позицій прийнятності для застосування у повсякденному житті сучаснику може слугувати могутнім важелем зміцнення його здоров'я.

Література

1. Валеологія: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти: В 2-х ч. / Бобрицька В. І., Гладкий С. О., Гриньова М. В. та ін. / За ред. В. І. Бобрицької – Полтава : ТОВ «Поліграфічний центр «Скайтек», 2000. – 306 с.
2. Сущенко Л. П. Соціальні технології культивування здорового способу життя людини / Л. П. Сущенко. – Запоріжжя : ЗДУ, 1999. – 308 с.
3. Цьось А. В. Розвиток фізичного виховання на території України з найдавніших часів до початку XIX ст. : Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д-ра. наук з фіз. вих. і спорту : 24.00.02 / А. В. Цьось. – Х., 2005. – 40 с.

ВАЛЕОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Дроздова К. В.

Університет Ушинського, Україна

Найважливіше завдання сучасної системи освіти – це сприяння максимально повній реалізації особистісного потенціалу людини, однією із принципових умов цього є високий рівень її здоров'я, від стану якого залежить фізичний потенціал людини, повноцінність розгортання її генетичної програми, працездатність, життєві та соціальні мотивації, соціальна активність та інше. Але результати наукових досліджень засвідчують, що переважна кількість учителів, педагогічні колективи загальноосвітніх навчальних закладів мають значні труднощі в організації і проведенні навчально-виховної роботи зорієнтованої на валеологічну освіту і валеологічне виховання учнів [1].

Стан здоров'я учнівської молоді України в усіх вікових і статевих групах характеризується усталеною тенденцією до погіршення. При цьому, як засвідчують вчені, саме освітнє середовище виступає одним з найбільш вагомих факторів ризику здоров'я дітей. Рівень валеологічних знань та вмінь учнів загальноосвітніх навчальних закладів не забезпечує їхньої упевненої і усталеної здоров'язберігаючої поведінки. У зв'язку з цим виникає потреба в створенні в навчальному закладі умов, що дозволяють учням зберігати і зміцнювати своє здоров'я, що формують в них таку потребу із залученням у цей процес не тільки валеологів, медичних працівників, але й насамперед всіх учителів незалежно від їхньої педагогічної спеціалізації [3].

В основі валеологічного виховання та освіти лежить концепція формування здорової людини, що здійснюється через моральне, фізичне, статеве виховання, навчання способом психічної саморегуляції, передачу й засвоєння гігієнічних, фізіологічних, екологічних і медичних знань [2].

Валеологізація освітнього середовища забезпечується наявністю: валеологічно обґрунтованого розкладу навчальних занять; валеологічно і педагогічно доцільно організованої навчальної діяльності учнів; здоров'язберігаючих форм і методів навчання; санітарно-гігієнічних норм не тільки в навчальних приміщеннях, але й у забезпеченні рухової і розумової діяльності учнів; позитивної психологічної атмосфери у процесі навчання, спілкування і взаємодії вчителя й учнів; валеологічної грамотності учнів, яка передбачає не тільки знання про способи збереження здоров'я, але й дотримання здоров'язберігаючого поведіння та способу життя; ціннісного відношення учнів як до власного здоров'я, так і до здоров'я оточуючих [4].

Валеологічне виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів може здійснюватися на різних рівнях, різними засобами. Але в будь-якому випадку воно будується на засадах певної компетентності вчителів, залежить від їхнього фізичного і психологічного благополуччя, особливостей ставлення до власного здоров'я і здоров'я учнів, їхньої готовності діяти в організації навчально-виховного процесу з урахуванням норм здоров'язбереження. Валеологічне виховання учнів повинне здійснюватись у системі освіти як щоденна практика будування і регулювання взаємин між усіма учасниками педагогічного процесу, як повсякденний досвід їх здоров'язберігаючого поведіння. Головна роль в організації такого досвіду належить кожному вчителю, незалежно від його професійної спеціалізації. Його неповторна індивідуальність як носія валеологічної культури і суб'єкта міжособистісних відносин є головним взірцем і джерелом здоров'я учнів у навчально-виховному процесі. Процес валеологічного виховання учнів об'єктивно вимагає наявності у вчителя валеологічної культури. Валеологічна культура є складовою частиною загальної культури людства, яка містить у собі об'єктивні результати діяльності людей, що виявляються в рівні здоров'я людини і суспільства, суб'єктивні людські сили і здібності, що реалізуються в діяльності, спрямованій на забезпечення здорового способу життя кожної особистості. Її функції: нормативна (закріплення соціальних норм здоров'я); аксіологічна (усвідомлення здоров'я як загальнолюдської цінності); регулятивна (збереження здоров'я); освітня (оволодіння валеологічними знаннями); виховна (формування стійких навичок і звичок здоров'я, здоров'язберігаючої взаємодії з оточенням).

Валеологічна культура суспільства не існує поза валеологічною культурою його суб'єктів. Рівень прояву її функцій має безпосередній взаємозв'язок зі станом валеологічної культури особистості, оскільки вона є умовою, формою і сукупним результатом здоров'язбігаючої діяльності всіх членів суспільства.

Література

1. Зайцев Г.К. Школьная валеология: Педагогические основы обеспечения здоровья учащихся и учителей / Зайцев Г.К. – [3-е изд.]. – М. : Детство – Пресс, 2001. – 160 с.
2. Казначеев В.П. Валеологический аспект современной российской воспитания / В.П. Казначеев // Вестник Новосибирского отделения АПН. – 1998. – № 4 – С. 34-37.
3. Лаптев А.П. Физическая культура в формировании здорового образа жизни / А.П. Лаптев // Теория и практика физической культуры. – 1986. – № 7. – С. 13-17.
4. Міне А.О. Педагогічні умови формування валеологічних знань майбутніх вчителів фізичної культури / А.О. Міне // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2004. – N 1. – С. 34-41.
5. Програма шкільного інтегративного курсу «Валеологія» // Шкільний курс «Валеологія». Збірник матеріалів. – К.: Освіта, 1994. – С. 36-72.

ЗНАЧЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОГО КУРСУ «ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АДАПТАЦІЇ ДО М'ЯЗЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Жиденко А. О.

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, Україна

У зв'язку з Указом Президента України №42/2016 від 9 лютого 2016 року «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» [1] підвищилася роль сучасного вчителя фізичної культури, діяльність якого сприяє покращенню фізичного розвитку дітей та юнацтва, формуванню у них ціннісного ставлення до власного здоров'я. На уроках фізичної культури вчитель, у роботі з учнями, здійснює три основні завдання: освітні, оздоровчі, виховні. Він повинен правильно підібрати рівень